

אילן בושם שמונה שירים

סקופ

כל אחר זה סקופ
עד שהוא עובר

מקטרת שלום

יום יום אני מעשן מספר סיגריות
ואין שלום בנפשי

ילדות

הקטנה נכנסה לנעלי אביה הגדולות
ורדתה בהן בקשי פשהיא מתגננת
מצד אל צד כאלו עומסת את חייו.
הוא לא יכול היה להכנס לנעליה;
ילדות. ילדות.

חי בסיוט

בזמן האחרון עולים על דעתי,
בלי סבה נראית לעין, שמות של
מכרים וקרובים רחוקים, ואני
שואל את עצמי, ואת אחרים, על
גודלם; אני חי בסיוט ומתעורר
מחלום.

נעלמים

כל פמה שאני קפדן, דקדן, נוקדן
נעלמים לי, לעתים, וזה מטריף את
דעתי, בארץ פלא, פריטים כמו
מסמך,

עט, חלקי לבוש, אם, אב.

דירה

אני עובר ליר דירת שכנתי זל;
דממה.
עיני דירתה עצמות ופיה סגור
כאלו היתה בבה על קפיץ שנאלמה
בעמידה או בשכיבה (על פניה)
כשמנגנונה
פקע מרב שמוש עד שרירים חדשים
יבואו וימתחו אותה בחייהם.

מטבע לשון

הו אלהים!
אל תתפס אותי במלה, אלהים;
זו רק מטבע לשון.

זרים בבית הקפה

ישבים גביפסא אל גביפסא;
הוא מעין בעתו; היא בשכועו;
שקועים זה בזה וזה בזה.

איתי שרך

נפשות נביות: שלוש ואריאציות

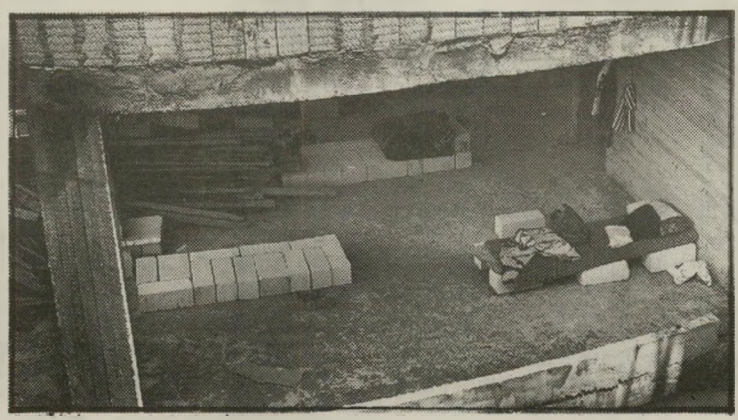
למוות, בכל זאת יהיה פה סיפור אהבה, או לפחות פלירט.
לא סיפור ולא פלירט. הם לא מסוגלים. זה נוגד את תבנית נפשם. כינו לבניה מתייצב, כאופן אבסורדי, פולחן המוות עצמו: אחד מידיו המתים של גיבור הסיפור היה פעם, מתברר, ארובה של הגיבורה. לפנינו משולש רומנטי שאחד מקורדיו הוא איש מת.

א. מיזבח המתים

איש בודד, עדין, בן 50, פוגש אשה בודדה, עדינה, בגילו. מקום המפגש — לא בפארק, לא על שפת-הים, לא בבית-קפה, לא בבית האופרה. בכנסיה רווקא. למה כנסיה? כי לו ולה תחביב משותף: להתייחד עם מתים. לכי אורה, המילה תחביב היא עקיצה וולגארית שאינה במקומה. אבל לא, בלי שום עוקצנות — זה התחביב שלהם. יומיום, מול נרות הנשמה בכנסיה, הם מבליים שעות ננעימים, ושוב: בלי עוקצנות וכלי מרכאות. זה נעים להם, המוות, מבחינתם, אינו מיפלצתי, מייסר ומעורר חלחלה, אלא להיפך — ענוג, נוסטי, טאלגי, חלומי, מרגיע. רילן תומאס כתב

ב. החיה שבזנבל

אותו נושא, בוואריאציה. איש בודד, עדין וכו' פוגש אשה בודדה וכו' אחרי 10 שנים שלא התראו. הם מעלים זיכרונות: את זוכרת את ארץ פעם, כשהיינו בני 30, שטנו בסירה על הנהר? בטח שהיא זוכרת. היא זוכרת גם מה הוא אמר אז, בסירה: שם גילה לה את הסוד

מעון זמני: "מיטות" מאולתרות של מועלי-בניין ערבים

הכמוס של חייו: יש לי תחושה, הוא אמר, שאני אדם יוצא-דופן, למרות שכלפי חוץ אני נראה כמו כולם. יום אחר — אני בטוח — יקרה לי פתאום משהו עצום, איזה מאורע נהדר, או איום, שיוצק עלי כמו חיה שאורבת בג'ונגל.

נו, ומאז? לא כלום. הוא מחכה. גם הבחורה מחכה. כמו בבדרה של חנוך לוין על. אדון כמעט וגברת כבר, עברו עליהם 10, 20, 30 שנה בצפייה לחיה שבזנבל, שתזנק כבר רק שלחיה הזאת יש מנטאליות של פוחלץ. הושת היד וגבע — היא לא תגיב. משוך לה בפרוה — פורמאלין.

אדון כמעט נכנס לדיכאון. הוא כבר עבר את ה-50, החיים פחות או יותר מאחוריו, ועדיין אין לו אף שורה ברקורד. כל חייו, כל שאיפתו היהירה, כל אמונתו ביחודו על-פני בני-דורו, וחלוצותו כמו יום חדר המתנה בקופת-חולים, שבסופו מתברר לממתין שה רופאים נשכיתו. ועכשיו, כדרך כל בשר, מתה גברת כבר ומשאירה אותו ערייר בג'ונגל ריק מחיות. כשהוא עומד מול קיברה הוא תופס — באיחור, כמובן — שהחיה החיירה שביקרה בג'ונגל-חייו היתה ידירתו המנוחה. אינספור פעמים רמז לו שהיא מוכינה להילקח ולהתמסר, והוא, בטימטומו, החי מיץ אותה.

אבל רגע, הוא אומר לעצמו על סף מותו. רגע אחד. אולי זה, כן, זה, היה המאורע הגדול של חייו כלומר: ההחמצה היתה האסון הנורא שחיכיתי לו כל השנים. כלום לא קרה לי — וזה בריוק מה שקרה לי והנה: עובדה זו היא שמייחת אותי מכל בני-האדם בעולם, אשר להם, כידוע, קוריה דברים.

ג. פינת הרחוב הנעימה

ואריאציה שלישית. בערך אותו אדון וכו' ערך אותה גברת נפגשים בניירורק אחרי שלא התראו 30 שנה. הוא עזב את ניירורק, בצעירותו, מכיוון שנרחה מן הרעש, הקצב, החומריות והפעלתנות שבה, ומצא שלווה באירופה. מה מחזיר אותו לניירורק? — אחי רי שנים ארוכות של בטלה בניכר, מטרידה אותו פתאום השאלה: איזה מין אדם הייתי, אילו נשארתי כאן במקום להגר לאירופה? האם הייתי הופך לאיש-עסקים נמרץ, קשוח וממולח כמו כל בני-גילי שמהם נפרדתי בתי-חילת דרכי? כן. סביר להניח שכך הייתי נראה היום.

הרגש הראשון שמתעורר בו כלפי המח שבה הזאת הוא כונו: איזה מזל, הוא חושב, שהמסלול שבחרתי עשה אותי מעורר ותר-בותי, ולא תומנני-תחרותי. אבל, במחשבה שנייה, אילו נשארתי, יכולתי להיות היום מיליונר, כמו כל בני-גילי שמהם נפרדתי בתי-קימו גורדי-שחקים. הוא מתמלא חרטה וקינ-הוא: איפה אני ואיפה הם.

הוא שוחט את רחמי העצמיים לפני ידיו דתו משכבר הימים, ובתוך הדינאמיקה של השיחה הוא מתנחם ברעיון מבריק-אידיוטי: אי-ישם בניירורק מסתתר הכפיל שלי, הצד האחר שלי, כלומר, האיש שהוא מה שיכולתי להיות אילו לא הייתי באירופה — ואני אמצא אותו. למה לך למצוא אותו, היא שואלת. — כדי לראות מי משנינו, הוא או אני, מוצלח יותר.

הסיפור הופך, בנקודה זו, למעין סיפור-רו-חות. האיש מחפש את כפילו, מפתח מפניו ומנסה להפחיד אותו בחזרה, ובסוף כל מיש חקי החתול-העוכב הוא אכן רואה אותו פנים אל פנים. הוא מתעלף מרוב פחד, ידירתו באה בריצה ומצילה אותו, משכיבה אותו במיטה, מחזיקה את ידו ומרגיעה אותו, כמו שמרגיעה אם, או מטפלת, ילד מפוחד.

ד. כללית

כללית, לפנינו מיקרה מוזר, חריג ומרהים של סופר שכתב שלוש פעמים את אותו הסי-פור. בשינויים קלים, כמובן, אבל בלי ספק: אלה שלוש ואריאציות, לא, יותר מואריאצ-יות, זהו סיפור אחד בשלוש טיפוח. שלושה משלים בעלי גמל אחד. המשלים הם: פול-חיה-מוות, חיה-הג'ונגל והכפיל. הנמשל הוא: בריחה מהמצאות. ואפשר גם: ניסיון ליצור תחליף לחיים.

הבריחה מהמצאות היא, כאן, בריחה כר-ללת. אין לגיבוריו של ג'יימס כל מגע עם החברה, עם הכלכלה, עם הפוליטיקה, עם המי-דע או עם כל סוג אחר של סקרנות, עם קרובי מישפחה, עם אירועי יומיום, עם הצרות והשי-מחות שממננים החיים לאדם מן היישוב. הם שקועים בטרסופסקט גרקיסי (קרא לזה "פרוי-טסיאני", אם תרצה), בבחישה מתמדת של תודעה עצמית חיייתית, אנוכית, שמשאירה בקושי תר-הצצה לידידה הטובה, המתענ-ינת בשלום מתוך איכפתיות חר-סיטית. לא אל הפאנאסטיה הם בורחים, גם לא לאלאחולו אל לסמים. הבריחה שלהם היא בריחה לוגית. הם בונים לעצמם מערכת-שי-קולים סדרוה והיגיונית, כביכול, שהמסקנה הנובעת ממנה עונה על הצורך הנפשי הבסיסי שלהם — לברוח, להתנתק — ומספקת להם "מטרה" חליפית, מפוברקת. (לזכור מתיים רבים ככל האפשר, כנוכח הראשונה; — להמתין למאורע מסעיר, כנוכח השנייה; — לפגוש את הכפיל, בשלישית).

גם כשמחשבתם נראית עיקבית, צלולה ומבוססת, אין זו אלא שרשרת הצדקות שהם כופים על המום מעורר החתמים שבו הם לוי-קים: אי-היכולת לחיות את החיים בעירומם, בפשטותם החשופה, לפי שחם. ובלא הכי: אי-היכולת הנגזרת מכך, להעניק מעצמם לאדם אחר — לארוב אשה, לקשור קשר שמי-עבר לשיחות-נפש פעם ביובל, להפיק קצת